

DISPUTATIO
CHRONOLOGICA
SECUNDA;

De
SCRUPULIS CHRO-
NOLOGICIS TERMINI
secundi & tertii.

Quam
Auxiliante Deo

PRÆSIDE

REVERENDO ET DOCTISS. VIRO,
DNO JOHAN-JACOBO HERMANNO,
Ecclesiæ Herborenensis Pastore vicinarumq; Inspecto-
re, SS. Theologiæ & Historiarum Professore, pa-
rente suo honorando, publica
censuræ subjiciet

NICOLAUS-GEDEON HERMANNUS
Cæsareo-Lutrensis Palatinus.

✠ (S)

✠

HERBORNÆ NASSOVIORUM.

ANNO CHRISTI

Opem ferat serVo, rogo, DeVs Clto.

OCTASTICHON

A D

Reverendum & clariss. virum, DN. JOHAN-JACOBUM
HERMANNUM, affinem colendum.

UT cum Sol oritur, fugiunt umbræ, soporq;
Noxq; abiat atrata cincta caput nebulæ;
Luce novâ albescunt auræ, & cærule cæli;
Et terra atq; mari redditur inde color:
Sic postquam ingenii cœperunt fundere lumen,
Per quos antiquis fama revixit avis:
Biblia habent melius, melius Sophieq; habet, omnia
E longo rursus ac enituerè situ.
Posteritas igitur multum, multumq; vetustas
His debet, qui sic tempora prisca canunt.
Posteritas igitur multum, multumq; vetustas,
O HERMANNE vigil, debet, amande, tibi
Nam quantum præstant humanis sacra: profecto
Tantum tu reliquis antefendus eris.
Antefendus eris reliquis, quæ calculus haustus
E Bibliis sordet, nauci abacusq; placet.

Johan-Henicus Allstedius &

AD ILLUSTRUM ET GENEROSUM DOMINUM, DN. JOANNEM BERNHARDUM, Lib. Baronem à Kunowitz: Dominum in Wostrow, Kunowitz & Laucka &c.

ET AD ORNATISSIMUM VIRUM-JUVENEM, DN. CHRISTIANUM SALMUTH, LIBERALIUM ARTIUM Magistrum, Domini Baronis Praeceptorem fidelissimum:

JOAN-JACOBI HERMANNI
Pastoris Herborenensis

Miraris fortasse, Generose Baro: miratur tuus Praeceptor M. Salmuth: mirantur alii, cur huic disputationi hanc ad vos praefixerim. Si tibi Generose Baro, si tuo Praeceptori satisfecero, alios non moror. Causas igitur cognoscite. Primum disputationis materia, tum propter utilitatem, tum propter controversiam qua de ea inter doctos est, celebris atq; illustris, digna est qua ab omnibus cognoscatur: sed hoc mitto. Aliae causae duae sunt, quae ut hoc facerem me impulerunt. Quarum prior est, Illustris, Generosi ac Magnifici tui parentis generosa, magnifica & liberalis erga filium meum, Joannem-Jacobum, beneficentia: quem peregrinum, omnium consilio & ope destitutum, clementer susceptum, in aula sua aliquot menses liberalissimè habuit: quam benignitatem filius, aliquot ad me epistolis, pro dignitate predicare, & laudibus extollere se non posse, professus est. Ego igitur cum aliud in hoc tempore non possim, hanc grati animi publicum testimonium extare volui.

Alter a causa est praeclara & mirifica tua indoles: quam dum domesticus meus convictor es, cum magna voluptate intueor. Profecto pietatem tuam diligo: admiror ingenium, pro hac tuâ etate eximium: delector studio & industria tua: quae omnia in te praeclara cum sint, merito laudibus exornanda existimo.

Quia autem flexibilis adhuc etas est, & multa ad depravandum ubiq; parata: ideo ad constantiam excitandus & confirmandus es: quam si in hac pietatis & virtutis via praestiteris, profecto

Dives opum mentis, Baro Generose, redibis

Moravidum ad fines: Faxit id Omnipotens.

Quo tibi voto, cum ad nos venires, sum gratulatus. Tibi etiam praestantiss. Dn. Magister Salmuth gratulor: cui tam generosus animus, tantae spei discipulus contigit: cujus pietas & virtus multarum rerum scientia: ad quas res praeclaras comparandas, comparatas & amplificandas omnibus viribus contendit, ut olim parentibus atq; cognatis honori, patriae solatio esse possit. Perge generosum animum pietate & salutaribus preceptis imbueri: uberrimus ad te etiam letitiae & voluptatis fructus redibit: ubi magna olim laude, & cum multorum utilitate in Republica florentem videbis. Hoc ut assequamini, ex animo precor. Valet. Herbornae.

XXIII. Augusti, anni

ADsIs o pater Cito MHI: qVla In te spero.

DE SCRUPULIS

CHRONOLOGICIS

Disputatio secunda:

*Quæ complectitur scrupulos intervalli secun-
di & tertii à Diluvio ad exitum ex Ægypto.*

THESIS I.

Varro triplici notâ tempus distinguit. Primum vocat ἀδελον, obscurum, eò quòd res gestæ ejus temporis sint incognitæ. Alterum μυθικον, fabulosum: fabulis poetarum celebre: qui ignorantia veritatis fabulis, quæ audiverant, involverunt. Tertium ιστορικον, rerum gestarum descriptione illustre.

2. Primâ disputatione, primo termino tempus ἀδελον consideravimus: ἀδελον, inquam, prophanis scriptoribus; Mose verò Spiritu Dei illuminato, & nobis qui ex Mose maximarum rerum hoc primo termino gestarum, cognitionem habemus, non modò δὴλον ἐστὶ hoc tempus, sed etiam δηλότατον.

3. Hac disputatione scrupulos secundi termini considerabimus: à Diluvio ad vocationem Abraham: cui necesse est adjungere intervallum tertium à vocatione Abraham ad exitum ex Ægypto: quia hi termini & eorum etiam scrupuli ita coherent, ut seorsim vix expediri possint.

4. Secundus igitur terminus, continet tempus à fine Diluvii ad vocationem Abraham ex Ur Chaldæorum: secundùm nostrum calculum annorum 422.

5. Tres hîc scrupuli eximendi occurrunt. Primum iterum ex diversitate Hebræorum & septuaginta interpretum: alter

de anno natali Abrahæ: tertius de anno vocationis Abrahæ
& promissionis atq; pactionis, de qua Paulus Gal. 3. v. 17.

6 Primus scrupulus ex differentia septuaginta interpre-
tum & Hebræorum, etsi ex prima disputatione, in qua dixi-
mus Hebræorum calculum sequendum, satis pateat: tamen
duabus de causis hîc etiam proponendum duximus.

7 Quarum prima est, ut, quanta differentia sit, appareat.
Sic autem habent septuaginta secundum nostra exemplaria!

Sem genuit biennio post diluuium

Arphaxath	} genuit an- no ætatis	2	
Arphaxath		135	Cainan
Cainan		130	Salah
Salah		130	Heberum
Heber		134	Phalechum
Phalech		130	Regu
Regu		132	Saruchum
Saruch		130	Nahorem
Nahor		79	Tharachum
Tharach		70	Abramum, Nahorem,
Summa annorum	1072	Haranium.	

8 Hebræi sic habent,

Sem genuit post diluuium

Arphaxath	} genuit an- no ætatis	2	
Arphaxath		35	Salah
Salah		30	Heberum
Heber		34	Phalachum
Phalach		30	Regu
Regu		32	Saruchum
Saruch		30	Nahorem
Nahor		29	Tharachum
Tharach		70	Abram, Nahorem,
Summa annorum		292	Haranium.

9 Differentia igitur est annorum 780.

10 Eusebius annos habet 942. cujus differentia ratio est: quia Cainan, quem septuaginta interpretes faciunt filium Arphaxath, patrem Salah, quem anno ætatis 130. genuerit, omittit.

11 Altera causa cur hujus, inter Hebræos & 70. interpretes differentia hic mentionem facere volui, est: ut excutiatur locus Luc. 3. v. 36. Ubi in genealogiam Christi infertur Cainan filius Arphaxath pater Salah. Unde, quia Lucas Spiritus sancti instinctu scripsit, videntur 130 anni, quos *Καϊνὰν* antequam gigneret Salachum, calculo Mosis necessariò addendi.

12 Hunc scrupulum ut eximant, duplici viâ utuntur, dicentes vel ab alio aliquo additum hunc versiculum: vel ab ipso Evangelista ex septuaginta interpretibus sumptum.

13 Ego statuo igitur, Lucam ipsum ex septuaginta interpretibus apposuisse τὸν *Καϊνὰν*: non sollicitum vel de Chronologia, vel de omnibus Abrahami majoribus: sed intentum in scopum quem habuit propositum: qui fuit, demonstrare, Christum ex Davide & Abrahamo juxta promissiones, secundum carnem, ducere originem. Hunc scopum attingit, si inferatur *Καϊνὰν*, si ve omittatur.

14 Alter scrupulus est de natali Abrahami anno: qui valde anxium & sollicitum fecit Augustinum: & hodie Chronologos admodum exercet: aliis in annum Tharæ 70, aliis in annum 130 natalem Abrahamæ referentibus.

15 Utraque sententia & magnos authores, & graves rationes habet. Prior licet communior sit & antiquior; nos tamen posteriorem ut veritati magis consentaneam defendendam suscipimus: labefactato prioris sententiæ fundamentis: posterioris autem firmamentis positae atq; confirmatis.

16 Qui in annum 70 Tharæ Abrahami natalem collo-

cant, nituntur textu Mosis Gen. 11. v. 26. ubi dicitur Tharah annorum 70 genuisse Abramum, Nahorem, Hara num: unde colligunt, Abramum ideò primo loco poni, quia eo anno natus sit.

17 Respondemus, fallaci am esse causã. In prima enim disputatione evicimus, non semper primo loco natum, qui primo loco ponitur: sed propter dignitatem aliquando præponi, qui ordinis ratione postponendus erat. Sic ostendimus, Schemum poni in annum 500 Noæ, qui natus est anno 502, biennio post diluvium centenarius.

18 Alia etiam extant hujusmodi mutationis exempla. Genes. 28. v. 5. Jacob præponitur fratri Esavo majori natu. Sic 1. Chron. 1. v. 28. Ismaël primogenitus postponitur Isaaco.

19 At, inquires, Ismael non fuit hæres, ideo postponitur. Rectè: Causa igitur esse potest, cur, qui non est primogenitus, primo loco ponatur.

20 Majoris momenti est hæc objectio. Non, inquit, est verisimile, Mosen qui singulari studio reliquorum patrum ætates consignavit, Abrami nativitatis annum negligere aut suppressere voluisse. Respondeo, minimè neglexisse, multo minus suppressisse: sed Gen. 11. v. 32. & Gen. 12. v. 4. indicasse: ex quibus locis annus nativitatis Abrahæ haberi potest. Nec insolens est scripturæ, ut quæ obscurius dicta sunt, aliis in locis explicentur.

21 Igitur ex collatione Gen. 11. v. 32. & Gen. 12. v. 4. colligimus, Abrahamum natum anno ætatis patris Tharæ 130. Mortuo enim Tharah anno ætatis 205. Genes. 11. v. 32. Abrahamum annorum fuit 75: qui detracti ab annis ætatis Tharæ, relinquunt annos 130 ætatis patris, quo anno Abraham natus est.

22 Fuit is annus mundi 2008: à diluvio 352.

23 In hac sententia nos confirmat Stephanus Act. 7. v. 4. affirmans

affirmans, Abrahamum mortuo patre (cùm esset Abraham annorum 75, Gen. 12. v. 4.) à Deo Charris translatum in terram Chanaan. Si post mortem patris, Abraham annorum 75 è Charris translatus fuit in terram Chanaan: certè anno 70 patris natus esse non potuit, sed nativitas ejus referenda in annum patris 130: quòd nos facimus: aut dicendum, patrem Abrahæ Tharachum non annos 205, sed 145 tantùm vixisse: id quod sacra scripturæ contradicit, Gen. 12. v. 32.

24 Huic nostræ sententiæ multa objiciuntur; sed quantum ego hæcenus videre potui, sine profectu. Cujusmodi est illud qui anno septuagesimo patris natus dicitur, is non potest dici natus anno patris 130. Respondeo: Non simpliciter vel disertè dicitur Abram natus anno patris 70: sed Abram, Nahor, Haran eo anno nati dicuntur: hoc est, eo anno Tharachum cœpisse gignere hos filios, & ex his unum. Fallacia figuræ dictionis, ut patet Gen. 5. v. 32. & 11. v. 10.

25 Nec sequitur, Tharachum post 70 ætatis annum ad 130 non genuisse: quia intra 70 & 130 alios gignere potuit filios, vel filias, qui in sacra scriptura non recensentur.

26 At, inquiunt, quomodo Abraham miraculi loco habuit, quòd sibi centenariò è nonagenaria Deus promisit filium: si ipse patris 130 anno natus esset? Respondeo: Sanè commodè potuit: respiciens & suam infirmitatem ex crebris peregrinationibus auctam, & imprimis uxoris sterilitatem. Ideo ait Genes. 17. v. 17. An nato centum annos, scilicet mihi, qui non eam sum corporis habitudine, quàm mei majores, nascetur proles? Hunc sensum probat sequens membrum. An etiam Sara pariet? quasi dicat: Si maximè alia, quæ nonaginta ætatis annos haberet, possit parere, tamen Saram, scilicet naturam sterilem, parere, hoc verò est miraculosum.

27 Neque enim tum insolens fuit gignere centenarium: etiam si non exprimatur in sacris literis: cùm ipse Abraham

annos natus plus minus 138 post Saræ mortem ductâ aliâ uxore, liberos genuerit, Gen. 25. v. 1. Et postea ejus nepoti nonaginta septem annos nato, natus sit Benjamin, Gen. 35. v. 17.

28 Sunt etiam viri docti, qui Stephani verba Act. 7. v. 4. explicât non de translatione Abrahami, quæ facta est è Charris in terram Chanaan, anno ætatis Abrahamæ 75: de qua Moses Gen. 12. sed de aliâ longè post ad fixam habitationem factâ: ut sit sensus: Postquam Abraham diu multumq; sine certa fede in terra Chanaan peregrinatus est, tum demum Deus ipsum post mortem patris cum stabili habitatione in terram Chanaan transtulit.

29 Hæc explicatio, præterquam quòd unâ tantùm vocula (*μετέμικται*) nititur, etiam textui Stephani atq; Mosis vim facere, atq; idcirco non posse consistere, videtur.

30 Etenim tamen si Abrahamum sine certa hæreditate, adeò ut ne pedis vestigium habuerit, hinc inde peregrinatum esse, libenter concedimus: tamen in ipsa etiam peregrinatione *οἰκιστὴν* habuisse certum est. Nam *μετὰ δέκα ἔτη ὅσιν ἠνῆσεν Ἀβραὰμ ἐν τῇ γῆ Χαναάν*: exactis decem annis ex quo habitasset Abraham in terra Chanaan, tradidit Sara Abrahamo famulam. Factum id est anno ætatis Abrahamæ 85 exeunte, vel 86 ineuente, Genes. 16. v. 3. & 16. Hoc tempore si Abraham in terra Chanaan *οἰκιστὴν* habuit: sequitur, quòd antè Deus ipsum *μετέμικται*: & si hoc tempore decennium habitavit in terra Chanaan: sequitur, quòd ante decem annos Deus ipsum *μετέμικται*, anno videlicet ætatis 75, ut habet Moses Gen. 12. v. 4.

31 Deinde textus Mosis clarior est, quàm ut possit alia translatio in terram Chanaan introduci. Abraham relicta ad Dei mandatum patriâ, cum parente & cognatis venit Charras, & ibi confedit, Genes. 11. v. 31. Dum ibi esset, mortuus est pater annorum 205. Gen. 11. v. 32. Deinde profectus est Abraham Charane sicut edixerat illi Deus. Erat autem tum annorum

norum 75. Gen. 12. v. 4. Et habitavit in terra Chanaan, Genes.
16. v. 13.

32 Abrahamum iterum Charras venisse, & inde à Deo
translatum, Moses, itinerum Abrahami plusquam diligens
scriptor, non meminit. Itaq; non est hoc fingendum.

33 Stephani etiam verba cum Mosis ita conspirant, ut ad
aliam, quam illam ipsam transportationem, de qua Moses, re-
ferri omnino non debeant. Etenim primò ostendit Step-
hanus, quòd Abraham exiens Ure Chaldaeorum venerit Char-
ras. Deinde, quòd translatus sit in terram Chanaan post
mortem patris. Utrumq; Moses. Cur igitur aliam apud Mosen,
aliam apud Stephanum translationem intelligam: cum utri-
usque verba, verborumq; coherencia unam eandemq; apud
utrumq; translationem innuant?

34 At obijciunt, Abrahamum nullam in terra Chanaan
habuisse hereditatem, nisi uno aut altero post patris mortem
anno; quòd secundum illorum sententiam factum esset anno
ætatis Abraham 137: quo mortua Sara, agrum à filiis Hethi e-
mit ad sepulchrum uxoris. Resp. I. Quid tum? habitavit ta-
men in terra Chanaan, ut antè ostendimus. II. Hinc potius
inferendum, Stephanum eandem, quam Moses, translationem
Abraham intelligere: hoc argumento.

35 Si Stephanus eam translationem Abraham à Charris in ter-
ram Chanaan intellexit, postquam longo tempore nullam o-
mnino hereditatem accepit: sequitur, eam ipsam intellexisse,
quam Moses describit c. 12. Ratio connexionis est: quia Mo-
ses nullius post illam translationem hereditatis mentionem
facit. Antecedens verum. Ergo & consequens. Assumptio
probat ex cap. 7. Act. v. 5. Nec dedit ei hereditatem in ea
terra, ne vestigium quidem pedis, &c.

35 Et à contrario. Si aliam translationem intellexisset Ste-
phanus quam Moses (eam videlicet quam fingunt paulò ante

mortem Saræ factam.) non potuisset dicere Stephanus, Nec dedit ei hæreditatem &c. sed potius dicendum fuisset; Et dedit ei hæreditatem: nempe agrum emptum à filiis Hethi. Ratio consequentiæ est: quia ad sepulturam Saræ uxoris emit agrum à filiis Hethi: cum antea ne vestigium pedis habuerit.

At illud dicit; hoc non. Ergo non aliam translationem intellexit Stephanus quam Moses ipse.

36 Hæc de secundo huius termini scrupulo: sequitur tertius, de anno vocationis Abrahæ & pactionis primæ: de qua Paulus ad Gal. 3. v. 17. Ubi affirmat, post primam pactionem quadringentos & triginta annos elapsos ad datam Legem.

37 De hoc anno meritò queritur. Nisi enim hic annus constet: non constabit initium annorum 430, quorum Moses mentionem facit Exod. 12. v. 40: de quibus in tertio termino.

38 Triplicem hinc invenio sententiam. Alii collocant in annum Abrahæ 70: alii in annum Abrahæ 75: alii in annum 85. Nos primam sententiam amplectimur: Et dicimus, primam pactionem factam, cum Abraham adhuc esset in Ur Chaldæorum anno ætatis ejus septuagesimo, anno mundi 2078.

39 Hæc pactio describitur Gen. 12 ab initio.

40 Ratio huius sententiæ est: quia si ab exitu ex Ægypto retro numeremus 430 annos: quasi manu deducemur in hunc annum 70 ætatis Abrahæ; hoc modo:

Abram anno ætatis septuagesimo vocatur ex Ur Chaldæorū.

Post annos 30 nascitur Isaac, Gen. 21. v. 5.

Anno Isaaci 60 nascitur Jacob, Gen. 25. v. 26.

Jacob anno ætatis 130 venit in Ægyptū, Gen. 47. 9.

Adde annos habita-

tionis in Ægypto 210

Et erunt anni 430

41 Deinde si anni 400, quos Deus definit peregrinationi & servituti posterorum Abrahæ, Gen. 15. v. 13. de quibus etiam

Stephanus

Stephanus Act. 7. v. 6. initium habent à natali Isaac: quod omnino statuendum August. iudicat in Exod. quæst. 47. tum necessario retro numerandi anni 30. ad primam pactionem: quo facto in annum 70 ætatis Abrahæ pervenitur.

41 Qui in annum Abrahæ 75 primam pactionem referunt: respiciunt ad Gen. c. 12. v. 4. Et quia Abram annorum 75 Charris relictis in Chanaan terram profectus dicitur: ideo inde initium 430 annorum faciunt. Verùm quia Apostolus ad primam pactionem nos allegat, loco sapius citato: idcirco non videtur exitus è Chartis, ubi prima pactio non est facta, initium horum annorum dare.

42 Postremò, qui in annum Abrahæ 85 initium horum annorum collocant, illi hac ducuntur ratione, quòd 15 capite non solum terræ Chanaan possessio repetitur: sed etiam confirmatio cum symbolis adhibetur: idq; factum putant decennio postquam in terram Chanaan venit Abraham cum familia, Gen. 16. v. 3. Atq; ad hanc pactionem respexisse Paulum putant Gal. 3. v. 17.

43 Respondeo, fallaciam esse tum compositionis & divisionis: quia decennium quod Moses nominat cap. 16. v. 3. perperam ad historiam præcedentis capitis refertur: tum causa: quia longè alia causa est, cur Moses decennii mentionem facit: quàm ut, quod isti volunt, initium pactionis notare voluerit. Ostendit enim Moses causam, cur Sara marito famulam tradiderit: videl. quia decennium jam elapsum fuerat ex quo in terram Chanaan venissent: & tamen effectus promissionis seminis nondum appateret. Quapropter cum non solum Charris quinquennium, sed etiam in terra Chanaan decennium Sara mansisset sterilis: ne promissio fieret irrita, hoc remedium Sara excogitavit, satius existimans ex famula semen suscipere, quàm omnino destitui.

44 Tertius terminus est à septuagesimo ætatis Abrahæ an-

no ad exitum ex Ægypto, Exod. 12. v. 40, seu ad datam Legem, Gal. 3. v. 17.

45 Occurrit hinc scrupulus acutissimus ex verbis Mosis Exod. 12. v. 40. Etenim quia Moses affirmat, tempus incolatus Israëlitarum in terra Ægypti fuisse 430 annorum; videtur hic simplex esse sensus: quod ab ingressu Jacobi anno ætatis 130 ad exitum, sub Mose, anno ætatis ejus 50, elapsi sint anni 430.

46 Verum si ea, quæ in tertio superioris termini scrupulo diximus, attentè dispiciantur, exemptus erit hic scrupulus. Nam si anni illi 430 initium habent à prima pactione, quod supra ostendimus sequitur, non tot annos in Ægypto Israëlitas habitasse.

47 Itaque cum doctiss. Junio tempus habitationis in Ægypto, videl. à Jacobi ingressu ad exitum Israëlitarum ex Ægypto, definimus annorum ducentorum decem, non contradicentes scripturæ sacræ, sed eandem ex collatione quorundam locorum, & rationibus certis explicantes.

48 Etenim si à prima pactione ad datam legem anni sunt 430, non possunt ab ingressu Jacobi in Ægyptum tot anni numerari. At antecedens est verum, teste Apostolo ad Gal. 3. v. 17. Ergo & consequenter.

49 Deinde si anni 400 peregrinationi & servituti à Deo assignati, Genes. 15. v. 13. à nato Isaaco, semine Abrahami, initium sumunt, non possunt anni 430. ab ingressu Jacobi in Ægyptum ad exitum intercedere: cum ingressus Jacobi 190 annis distet à nato Isaaco: Atqui secundum August. quæst. in Ex. 47. cum quo consentit Junius & plerique alii, anni illi 400 initium sumunt à semine Abrahamo promisso Isaaco. Ergo non possunt 430 anni ab ingressu Jacobi ad exitum numerari.

50 Si quis negaverit assumptionem, is aliud initium 400 istorum annorum ostendat, quod non poterit.

51 Textus igitur Mosis ita intelligendus est, ut habitatio

seu

seu incolatus tempus pro tota peregrinatione Abrahami & posterorum, & pro habitatione in Ægypto conjunctim sumatur: Ægyptus autem *ἡ Ἔgyptος* per synecdochen propter feruitutis gravitatem exprimat. Id quod 70 interpretes intellexerunt: qui ita reddiderunt: *ἡ δὲ παροικία τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, ἣν παρεποίησαν ἐν τῇ Αἰγύπτῳ, καὶ ἐν τῇ Χαναάν, αὐτοὶ καὶ οἱ πατέρες αὐτῶν, ἐστὶν τετρακόσια τριάκοντα*: hoc est, Habitatio autem filiorum Israël, quam habitaverunt in Ægypto & in terra Chanaan, ipsi & patres ipsorum, est quadringentorum triginta annorum.

52 Postremo si nulla alia ratio sententiam illorum, qui 430 annos ab ingressu Jacobi ad exitum ex Ægypto statuunt, everteret: unica hæc quam subjungo, abunde sufficeret.

53 Si illorum familia, qui in Ægyptum deportati sunt ab ingressu ad exitum ex Ægypto, non sese extendit ad 430 annos, certum est, tot annos inter ingressum & exitum non contineri.

54 Verum ad tot annos se eorum familia qui deportati sunt in Ægyptum, ad exitum non extendit. Ergo.

55 Assumptionem probo unico sed illustri exemplo, quod sacra scriptura suppeditat. Cahatus avus paternus Mosis descendit cum Jacobo in Ægyptum, Gen. 46. v. 11. Vixit autem Cahat annos 133, Exod. 6. v. 18. Amram pater Mosis vixit annos 137, Exod. 6. v. 20. Jam fingamus, quod non est verisimile, fingamus tamen, Cahatum infantem recens natum deportatum in Ægyptum: fingamus deinde, Cahatum postremo ætatis anno genuisse Amram: & hunc Amram postremo etiam ætatis anno genuisse Mosen: habebimus annos 270 ab ingressu Jacobi ad natum Mosen: addamus annos 80, quos Moses habuit cum populum duceret ex Ægypto: & emergent anni 350, desideratis annis 80.

56 Cum igitur reclamet historia, nec ullum exemplum in familia Jacobi produci possit, ex quo tot anni ab ingressu ad exitum appareant: necesse est, verba Mosis alium sensum re-

quirere: quàm verba præ se primâ fronte ferunt: quem sen-
sum supra expressimus.

53 Idq; eò magis necesse est, quò certior & constantior est
Dei, ut in omnibus, ita etiam in hac re, fides. Affirmat Moses
eo ipso die, quo elapsi sunt 430 anni, exivisse omnem exerci-
tum Dei: quo ostendit, tam exactam fuisse Dei veritatem, ut
ne diem quidem liberationem populi distulerit.

54 Hinc igitur concludo, Deum apparuisse Abramo, &
mandasse, ut relictâ patriâ, terram in aliam, quam monstratu-
rus esset, se conferret, anno ætatis Abrahæ 70. Mund. 2078.

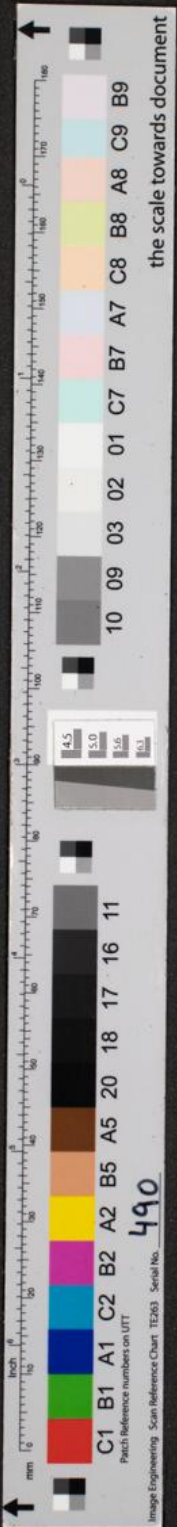
Ab hoc anno, die 15 mensis Abib ad diem 15 mensis Abib,
quo die ex Ægypto Israëlita educti sunt, anni sunt elapsi 430,
qui sic eveniunt. Anno ætatis 70 Abraham ex Ure Chaldæo-
rum egressus, venit cum parente & familia Charras: ibi habi-
tavit quinquennium, ad mortem usque patris, Genes. 12. v. 4.
Anno ætatis 85, exacto decennio in terra Chanaan, Sara tra-
didit Abramo famulam, Genes. 16. v. 3. quæ sequenti anno pe-
perit Ismaëlem. Anno ætatis Abre 100, Mundi 2108. natus est
Isaac, Genes. 21. v. 5. Anno ætatis Isaac 60. Mundi 2168 natus
est Jacob, Genes. 25. v. 26. Anno ætatis Jacobi 130, transitus in
Ægyptum, Genes. 47. v. 9. anno mundi 2298. Addantur igitur
5. 11. 14. 60. 130. fit summa annorum à 70 Abre ætatis
anno ad transitum in Ægyptum 220.

His annis detractis à 430, de quibus Moses Exod. 12. v.
40, relinquuntur anni 210. Tot & non plures elapsi sunt ab
ingressu Jacobi ad exitum ex Ægypto.

Rursus si hos 210 annos addideris ad 220 annos, qui ela-
psi sunt à prima pactione, quæ facta est præcisè 15 die mensis
Abib anno ætatis Abrahæ 70 ad 15 diem mensis Abib, quo
Israëlita exierunt ex Ægypto, evenient anni 430, qui ha-
bentur Exod. 12. v. 40. Gal. 3. v. 17.

seu incolat
 posteriorum
 tur: Ægypti
 vitutis gravi
 lezetunt: qu
 ὡκισαν ἐν τῇ Αἰ
 ἡσι ἀκοντα: ho
 tarunt in Αἰ
 est quadring
 520 Post
 430 annos a
 everteret: u
 79 Si illor
 gressu ad ex
 certum est;
 Verum
 in Ægyptu
 Asum
 sacra scriptu
 scendit cur
 Cahat anno
 nos 137, Exo
 le, fingamus
 ratum in Αἰ
 etatis anno
 am etatis ai
 gressu Jaco
 fes habuit o
 anni 350, de
 Cum i
 familia Jaco
 exitum app

Abrahami &
 undim summa
 n propter ser
 rpretes intel
 ἰν Ἰσραὴλ, ἢ ἢ παρ
 ἢ, ἔστι τετρακλόσι
 el, quam habi
 tres ipsorum,
 illorum, qui
 ypto statuunt,
 ufferet.
 ati sunt ab in
 ad 430 annos,
 on contineri.
 deportati sunt
 templo, quod
 nus Moſis de
 . Vixit autem
 Moſis vixit an
 n est verifimi
 natum depor
 um postremo
 postremo eti
 nos 270 ab in
 80, quos Mo
 & emergent
 exemplum in
 ab ingressu ad
 m sensum re-

the scale towards document